

«Rəqəmli şəbəkədə yayım təşkilatlarının hüquqlarının qorunması haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu

I fəsil Ümumi müddəalar

Maddə 1. Qanunun məqsədi

Bu Qanun Azərbaycan Respublikasının ərazisində rəqəmli şəbəkədə yayım təşkilatlarının proqramlarından (verilişlərindən) istifadə ilə əlaqədar istifadəçilərlə hüquq sahibləri arasında münasibətləri tənzimləyir.

Maddə 2. Rəqəmli şəbəkədə yayım təşkilatlarının hüquqlarının qorunması haqqında qanunvericilik

Rəqəmli şəbəkədə yayım təşkilatlarının hüquqlarının qorunması haqqında qanunvericilik Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasından, bu Qanundan, Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsindən, «Müəlliflik hüququ və əlaqəli hüquqlar haqqında», «Televiziya və radio yayımı haqqında» Azərbaycan Respublikasının qanunlarından və Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrdən ibarətdir.

Azərbaycan Respublikasının iştirakçısı olduğu müvafiq beynəlxalq müqavilələrlə bu Qanunun müddəaları ziddiyyət təşkil etdikdə, həmin beynəlxalq müqavilələr tətbiq olunur.

Maddə 3. Əsas anlayışlar

Bu Qanunun məqsədləri üçün:

(a) **rəqəmli şəbəkə**-abonentlər arasında əlaqə yaradan, onun köməyi ilə müəlliflik hüququ və əlaqəli hüquqlarla qorunan obyektlərin və şəbəkədə olan digər məlumatın (informasiyanın) rəqəm formasında istifadəsini mümkün edən rəqəm texnologiyasına əsaslanan kommunikasiya vasitəsi deməkdir (müəlliflik hüququ və əlaqəli hüquqların obyektləri və digər məlumatlar istifadəçi və ya abonentin özü tərəfindən yüklənir, yaxud rəqəm şəbəkəsi vasitəsi ilə abonentə ötürülür);

(b) **yayım təşkilatı**-əhali üçün nəzərdə tutulan teleradio proqramlarını (verilişlərini) yaymaq təşəbbüsünü üzərinə götürən, bu işi həyata keçirən və qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada dövlət qeydiyyatına alınan və reyestrə daxil edilən hüquqi şəxs başa düşülür;

(c) **abonent**-kommunikasiya vasitələrindən, o cümlədən internet xidmətlərindən istifadə edən fiziki və ya hüquqi şəxs nəzərdə tutulur;

(d) **efir yayımı**-səslərin, yaxud təsvir və səslərin və ya səslərin təsvirlərinin naqilsiz rabitə vasitələri ilə kütlənin qəbul etməsi üçün yayımlanması deməkdir;

(e) **yazılma**-səslərin və ya onların təsvirlərinin müvafiq texniki qurğunun köməyi ilə qavranılmasına, surətinin çıxarılmasına, yaxud bildirişinə imkan verən formada ifadə edilməsidir.

Maddə 4. Qanunun tətbiq sahəsi

4.1. Bu Qanunun müddəaları aşağıdakılara şamil edilir:

4.2. Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunvericiliyində nəzərdə tutulan qaydada dövlət qeydiyyatına alınan və reyestrə daxil edilən, habelə proqramlarını (verilişlərini) Azərbaycan Respublikasının ərazisində yerləşən ötürücülərin köməyi ilə həyata keçirən yayım təşkilatlarına;

4.3. Yayım təşkilatları arasında əməkdaşlıq haqqında Azərbaycan Respublikası ilə ikitərəfli saziş imzalamış ölkələrin yayım təşkilatlarının Azərbaycan Respublikasının ərazisində yayımlanan proqramlarına (verilişlərinə);

4.4. Bu Qanunda nəzərdə tutulan hüquqlar və qorunma tədbirləri bu Qanun qüvvəyə mindiyi tarixdə qorunma müddəti başa çatmış yayım təşkilatlarının proqramlarına (verilişlərinə) şamil edilmir;

4.5. Bu Qanun çərçivəsində təmin edilən qorunma və nəzərdə tutulan tədbirlər «Müəlliflik hüququ və əlaqəli hüquqlar haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəlliflik hüququnun və əlaqəli hüquqların subyektləri üçün müəyyən edilən hüquqları və bu Qanunun qüvvəyə mindiyi tarixə qədər bağlanmış beynəlxalq müqavilələrdən irəli gələn öhdəlikləri və hüquqları məhdudlaşdırmır, habelə yayımçılar və hüquq sahibləri arasında qanunvericilikdə nəzərdə tutulan qaydada razılaşdırılmış sövdələşmələrə təsir etmir.

II fəsil. Müdafiə tədbirləri

Maddə 5. Yayım təşkilatlarının hüquqları

5.1. Yayım təşkilatı qanunvericilikdə nəzərdə tutulan hallar istisna olmaqla müstəsna istifadə hüquqları ona məxsus olan proqramdan (verilişdən) və müəlliflik hüququnun və əlaqəli hüquqların digər obyektlərindən rəqəmli şəbəkədə aşağıdakı hərəkətlərin həyata keçirilməsinə icazə vermək və ya qadağa qoymaq hüququna malikdir:

- öz proqramının (verilişinin) istənilən üsulla və ya istənilən formada təkrar verilməsi;

- öz proqramının (verilişinin) kodlaşdırılması;

- öz proqramının (verilişinin) hamısının və ya bir hissəsinin dolayısı, yaxud birbaşa fonogram və ya digər maddi daşıyıcıya yazılması;

- öz proqramının (verilişinin) istənilən üsulla və ya istənilən formada birbaşa, yaxud dolayısı ilə surətinin çıxarılması;

- öz proqramının (verilişinin) orijinalının və ya nüsxəsinin satış və ya digər əmlak hüquqlarının verilməsi yolu ilə kütləvi bildirişi;

- öz proqramının (verilişinin) naqillə və ya naqilsiz vasitələrlə kütləyə çatdırmaq məqsədilə bildirişi;

- öz proqramının (verilişinin) efirlə retranslyasiyası;

- öz proqramının (verilişinin) təkrar yazılması;

- öz proqramının (verilişinin) kütləyə çatdırılması məqsədilə interaktiv bildirişi;
- öz proqramının (verilişinin) kütləvi bildirişi haqqında məlumatların yayılması və s.

5.2. Yayım təşkilatlarının bu Qanunun 5.1-ci maddəsində göstərilən hüquqları əsər müəlliflərinin, ifaçıların, habelə fonogramdan və audiovizual əsərlərdən istifadəyə müstəsna hüquq sahiblərinin hüquqlarına, eləcə də digər efir və ya kabel yayımı təşkilatlarının hüquqlarına riayət etmək şərti ilə həyata keçirirlər.

Maddə 6. İdman yarışlarının və filmlərin nümayiş hüququnu əldə etmiş yayım təşkilatlarının hüquqlarının qorunması

Qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada respublika miqyaslı və beynəlxalq idman yarışlarının, habelə filmlərin, o cümlədən xarici filmlərin müstəsna nümayiş hüququnu əldə etmiş yayım təşkilatının icazəsi olmadan həmin idman yarışlarının hamısının, yaxud bir hissəsinin və filmlərin rəqəmli şəbəkə vasitəsi ilə yayılmasına yol verilmir.

Maddə 7. Şərikli teleradio proqramlarından (verilişlərindən) istifadə hüquqları

İki və daha çox yayım təşkilatı tərəfindən birgə hazırlanmış proqramdan (verilişdən) istifadəyə müstəsna hüquqlar yayım təşkilatlarına birlikdə məxsusdur. Bu hüquqların həyata keçirilməsi üsulları və formaları, müddəti, proqramın (verilişin) istifadəsinə görə əldə olunan gəlirin bölüşdürülməsi qaydası və digər şərtlər yayım təşkilatları arasında bağlanmış müqavilə ilə müəyyən edilir.

Şərikli proqramın (verilişin) hüquq sahiblərinin heç birinin əsaslı dəlillər olmadan həmin verilişdən istifadəni qadağan etmək hüququ yoxdur.

Şərikli proqramın (verilişin) əhəmiyyətli hissəsi həmin proqramın (verilişin) digər hissələrindən ayrılıqda istifadə oluna bilirsə, müstəqil proqram (veriliş) kimi qəbul olunur.

Şərikli proqrama (verilişə) hüquq sahibləri olan yayım təşkilatları arasında bağlanmış müqavilədə başqa hal nəzərdə tutulmamışdırsa, həmin yayım təşkilatlarından hər biri proqramın (verilişin) ona məxsus olan müstəqil əhəmiyyət daşıyan hissəsindən öz istəyinə və maraqlarına uyğun şəkildə istifadə edə bilər.

Maddə 8. Yayım təşkilatlarının proqramlarına (verilişlərinə) hüquqların qüvvədə olma müddəti

1. Yayım təşkilatlarının bu Qanunun 5-ci maddəsi ilə müəyyən olunmuş hüquqları proqramın (verilişin) efir bildirişinin həyata keçirildiyi ildən sonra gələn ilin yanvar ayının 1-dən hesablanmaqla 50 il müddətində qüvvədə qalır.

2. Yayım təşkilatının bu Qanunun 5-ci maddəsi ilə müəyyən olunmuş hüquqları hüquqi varislərə bu maddənin 1-ci hissəsində göstərilən müddətin qalan hissəsi həddində keçir.

3. Yayım təşkilatının proqramına (verilişinə) müstəsna hüququn qüvvədə olma müddəti başa çatdıqdan sonra proqram (veriliş) ictimai varidata keçir. İctimai varidata keçmiş yayım təşkilatının proqram verilişindən hüquq sahibinin razılığı alınmadan və

qonorar ödəmədən sərbəst istifadə edilə bilər. Bununla belə proqram verilişin müəllifinin (müəlliflərinin) şəxsi hüquqları qorunur.

Maddə 9. Yayım təşkilatlarının proqramlarından (verilişlərindən) istifadəyə görə haqq almaq hüququ

1. Yayım təşkilatının öz proqramlarından (verilişlərindən) hər hansı formada və üsulla istifadəyə görə istifadəçidən birdəfəlik ədalətli haqq almaq hüququ vardır.

Proqramdan (verilişdən) istifadənin hər növünə görə yayım təşkilatına ödənilən haqqın minimum miqdarı müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilir. Bu haqqın minimum miqdardan az olmamaqla daha yüksək miqdarda hesablanması, yığılması və hüquq sahiblərinə çatdırılması nümunəsi müəlliflik hüququ və əlaqəli hüquqlar sahəsində fəaliyyət göstərən müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən təsdiq edilmiş və yayım təşkilatları ilə, yaxud onların əmlak hüquqlarını kollektiv əsasda idarə edən təşkilatlarla istifadəçilər arasında bağlanmış müqavilələr əsasında həyata keçirilir.

2. Yayım təşkilatlarının proqramlarından (verilişlərindən) hər hansı üsulla və formada istifadəyə görə proqramın (verilişin) quruluşçu rejissoruna, ssenari müəllifinə, quruluşçu operatora, quruluşçu rəssama və həmin proqramda (verilişdə) istifadə edilən musiqinin müəllifinə müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilən qaydada qonorar ödənilməlidir.

Maddə 10. Yayım təşkilatlarının proqramlarına (verilişlərinə) hüquqların verilməsi

1. B u Qanunun 5-ci maddəsi ilə nəzərdə tutulmuş hüquqlar müqavilə üzrə verilə bilər. Müqavilədə proqramdan (verilişdən) istifadənin müddəti, üsulları, istifadəyə görə ödəniləcək qonorarın miqdarı, ödəniş müddəti, proqramın (verilişin) yayımlandığı ərazi və tərəflərin mühüm hesab etdikləri digər şərtlər öz əksini tapmalıdır.

Maddə 11. Məhdudiyyətlər

Bu Qanunun 5-ci maddəsində nəzərdə tutulan hüquqların məhdudlaşdırılmasına yayım təşkilatlarının qanuni maraqlarına zərər vurmamaq şərti ilə aşağıdakı hallarda yol verilir:

- elmi, tədqiqat, polemika, tənqid və informasiya məqsədi ilə yayım təşkilatının proqramından (verilişindən) qısa fraqmentlər, hər proqramdan (verilişdən) fasilələrlə üst-üstə 60 saniyədən, hər filmdən 5 dəqiqədən çox olmamaqla lazım olan parçalardan istifadə etməyə;

-proqramların (verilişlərin) qısa fraqmentlərinin cari hadisələr haqqında icmala daxil edilməsinə;

-proqramlardan (verilişlərdən) məhkəmə və ya inzibati işlərdə sübut kimi lazım olan həcmdə istifadə etməyə.

Maddə 12. Milli rejim

1. Bu Qanunla müəyyən edilən qorunma tədbirləri xarici ölkələrin vətəndaşlarına (fiziki və hüquqi şəxslərinə) Azərbaycan Respublikasının qoşulduğu «Ədəbi və bədii əsərlərin qorunması haqqında» Bern Konvensiyasının, Azərbaycan Respublikasının bildirişləri nəzərə alınmaqla «İfaçıların, fonogram istehsalçılarının və yayım təşkilatlarının hüquqlarının qorunması haqqında» Konvensiyanın və «Əqli mülkiyyət hüquqlarının ticarət aspektləri haqqında Saziş»in (TRİPS-in) müddəalarına uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlarına (fiziki və hüquqi şəxslərinə) şamil olunan prinsiplər əsasında tətbiq edilir.

Fəsil III. Qanunun pozulmasına görə məsuliyyət

Maddə 13. Yayım təşkilatlarının hüquqlarının qorunması vasitələri (üsulları)

1. Bu Qanunun tələblərinin pozulması Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq mülki, inzibati və cinayət məsuliyyətinə səbəb olur.

2. Yayım təşkilatlarının proqramlarından (verilişlərindən) hüquq sahiblərinin və ya yayım təşkilatlarının əmlak hüquqlarını kollektiv əsasda idarə edən təşkilatların icazəsi olmadan istifadə edilməsi qeyri-qanuni sayılır.

Maddə 14. Yayım təşkilatlarının pozulmuş hüquqlarının bərpası

Yayım təşkilatları və ya onların əmlak hüquqlarını kollektiv əsasda həyata keçirən təşkilatlar, yaxud müəlliflik hüququ və əlaqəli hüquqlar sahəsində fəaliyyət göstərən müvafiq icra hakimiyyəti orqanı yayım təşkilatlarının pozulmuş hüquqlarının bərpası üçün məhkəməyə müraciət edə bilərlər.

Məhkəmə mübahisələrə baxarkən iddiaçının tələbi ilə aşağıdakı tədbirlərin görülməsi barədə qərar qəbul edə bilər:

- hüquq pozuntusuna yol verən şəxsin 5 min manatdan 50 min manatadək miqdarda kompensasiya ödəməsi;

- hüquq pozuntusuna yol verən şəxsin hüquqların pozulması nəticəsində əldə etdiyi gəlirin tutulması;

IV fəsil. Yekun müddəalar

Maddə 15. Qanunun qüvvəyə minməsi

Bu Qanun dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.
